

blevet fordyret ved den højere Arbejds løn. Jeg har et andet Eksempel, og det er et saa simpelt Klædningsstykke som Ravndugsbenklæder. Disse Ravndugsbenklæder bruges i stor Udstrækning af Arbejderne. Et Par kostede før Krigen 2 Kr. 60 Øre. En Detailhandler har fortalt mig, at han for et Par Dage siden fik et Tilbud fra en Grosserer om Levering af et Parti af disse Ravndugsbenklæder til en Pris af 7 Kr. 60 Øre Parret. De kostede 2 Kr. 60 Øre en detail før Krigen, nu forlangte man en gros 7 Kr. 60 Øre, og naar Detailhandleren skulde have 25 pCt.s Avance paa dem, kom de altsaa op til en Pris af 9 Kr. 50 Øre. Saa sagde Detailhandleren til Agenten: Det er dog en kolossal Stigning paa disse Benklæder, hvor kan det være, at disse tarvelige Benklæder er steget saa meget i Pris? Dertil svarede Agenten: Det er først og fremmest den stegne Arbejds løn, der er Skyld deri. Da vedkommende Detailhandler havde fortalt mig dette, lod jeg undersøge, hvorledes det hang sammen med denne kolossale Stigning i Arbejds lønnen paa slige Benklæder, og saa viste det sig, at Sylønnen for disse Benklæder før Krigen var 27 Øre pr. Par, medens den i Dag med Dyrtidstillæg er 36 Øre. Syersken har altsaa faaet et Tillæg paa 9 Øre, men hun skal lægge Sygarn og meget andet til, saa hendes Fortjeneste er langt fra 9 Øre pr. Par Benklæder. Hun faar altsaa i Dag 36 Øre for at sy saadant et Par Benklæder, der nu gaar i Handelen til 9 Kr. 50 Øre. De vil se, at de 25 pCt.s Detailhandleravance nu er steget til 1 Kr. 90 Øre som Følge af, at Engrosprisen er gaaet op til 7 Kr. 60 Øre; thi Detailhandleravancen beregnes efter højere Engrospris. Men Syersken, som syr Benklæderne, faar kun 36 Øre i Syløn!

Jeg kunde tage en Række lignende Varer frem og vise Dem, at det er fuldstændig urigtigt, at det er den høje Arbejds løn, som bevirker eller i det hele bidrager nævneværdigt til, at Prisen er gaaet saa stærkt i Vejret. Ogsaa i Tobaksindustrien møder man den samme Paastand, at det er den stigende Arbejds løn, som i høj Grad har bidraget til at forhøje Tobaksprisen. Det er ogsaa fuldstændig falsk. Jeg kunde godt dokumentere dette, men det vil jeg renoncere paa, i alt Fald ved denne Lejlighed, jeg kan maaske senere komme tilbage til dette.

Jeg vil gerne sige et Par Ord om selve Tobaksindustrien, da det er et Spørgsmaal, der sætter Sindene i Bevægelse adskillige

Steder og har bevirket en Slags Kappestrid mellem de forskellige Partier, idet det ene Parti søger at skyde Tobaksmonopolet i Skoene paa det andet. Hele den Agitation, som drives med Hensyn til Tobaksmonopolet, forekommer mig imidlertid ikke at have ret meget med de virkelige Forhold at gøre. Gaar man ind i en Cigarforretning, faar man 2—3 smaa Traktater stukket i Haanden, i hvilke der staar at læse en Masse om alle de fordærlige Følger, et Tobaksmonopol vilde have for vort Land. Det er meget muligt, at den Tale, som den højtærede Konseilspræsident, og de Taler, som det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) har holdt om dette Spørgsmaal, giver ny Næring til denne Agitation, men vi staar her overfor et Spørgsmaal, med Hensyn til hvilket de forskellige Partier kommer til at bekende Kulør overfor Vælgerne. Adskillige af de fremsatte Udtalelser er efter min Mening nærmest af den Karakter, at man mærker, at de vedkommende søger at udskyde Spørgsmaalet til efter Valgdagen: Lad os ikke faa nogen Tale om Tobaksmonopolet før Valgdagen. Jeg kan aldeles ikke ønske, at der skal skydes noget til Side i saa Henseende, jeg mener, at Vælgerne har Krav paa at faa ren Besked om, hvorledes man stiller sig til dette Spørgsmaal. Et Tobaksmonopol i den Forstand, i hvilken det nu almindelig omtales, er Socialdemokraterne ikke særlig begejstrede for. Et privat Tobaksmonopol under Landmandsbankens Ledelse eller under de amerikanske Trusters Ledelse vilde vi ikke sætte Pris paa. Et Statsmonopol, hvis første Opgave var at skaffe Staten Penge, vilde vi heller ikke sætte større Pris paa. Hvis Socialdemokraterne skulde gaa med til et Tobaksmonopol, altsaa til Statsdrift i Tobaksindustrien, skulde det først og fremmest være af Hensyn til Arbejderne og Forbrugerne, til Befolkningen her i Landet; det er den væsentligste Grund, vi har til at ønske Statens Overtagelse af alle de Virksomheder, jeg her har nævnt; det er altsaa ikke først og fremmest af Hensyn til at skaffe Staten Penge, men af Hensyn til at skaffe bedre og sundere Forhold i det økonomiske Liv.

Jeg kan godt se, at meget taler for at drage Tobaksindustrien ind under Staten; men det er dog et af de Fag, i hvilke der endnu til en vis Grad er Konkurrence, og i hvilke der endnu eksisterer en god Del Bedrifter her i Landet; Tobaksindustrien er ikke fortrøstet i den Grad som de andre Produktioner, jeg har nævnt. I 1906 var der 425 Virksomheder i Tobaksindustrien,